

कृषि विभागाचे बोधचिन्ह व घोषवाक्य निश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.१२८/३-ओ (ई-१२४१८६३)
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक :- ७ नोव्हेंबर, २०२५

संदर्भ:-

- १) आयुक्त (कृषि) यांचे पत्र जा. क्र. कृमावि/विप्र-४/मपोतृअ/प्रचारप्रसिद्धी/१०४/२०२५,
दि. १४.७.२०२५
- २) मा.मंत्री (कृषि) यांच्या अध्यक्षतेखाली दि. ९ सप्टेंबर, २०२५ रोजीची बैठक

प्रस्तावना:

सन १८८१ च्या फेमीन कमीशनने शिफारस केल्यानुसार जुलै १८८३ मध्ये कृषि खात्याची स्थापना करण्यात आली. त्यानंतर मे, १९८७ च्या शेतकरी मासिकाच्या अंकामध्ये कृषि विभागाचे बोधचिन्ह आणि घोषवाक्य प्रथम वापरण्यात आले. सद्यस्थितीत कृषि विभागाचे वापरले जात असलेले बोधचिन्ह व घोषवाक्य हे ३८ वर्षांपूर्वी तयार करण्यात आलेले आहे. आधुनिक शेतीच्या दृष्टीकोनात व विभागाच्या कार्यपद्धतीत झालेल्या मूलभूत बदलांच्या पार्श्वभूमीवर सदर बोधचिन्हाची रचना/दश्य व संवादात्मक ओळख कालबाह्य ठरू लागली आहे. यामुळे सध्याच्या काळाशी सुसंगत, प्रभावी व सर्जनशील बोधचिन्ह व घोषवाक्य तयार करण्याची गरज निर्माण झाली आहे.

त्यानुषंगाने कृषि विभागाचे बोधचिन्ह व घोषवाक्य (Tagline) निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे-

शासन निर्णय:-

१. कृषि विभागामार्फत वापरण्यात येणारे बोधचिन्ह व घोषवाक्य यांच्या वापराएवजी “परिशिष्ट-अ” मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे बोधचिन्ह व घोषवाक्य वापरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच, “परिशिष्ट-ब” मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे Tagline त्याच Calligraphy मध्ये वापरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. अटी व शर्ती:-

- अ) या आदेशानंतर कृषि विभागाचे पुर्वी वापरात असलेले बोधचिन्ह व घोषवाक्य यांचा अन्य कोणाकडूनही गैरवापर होऊ नये, या अनुषंगाने योग्य ती कार्यवाही आयुक्त, कृषि यांनी करावी.
- ब) सदर बोधचिन्ह व घोषवाक्य/Tagline कृषि विभागाच्या सर्व प्रचारात्मक उपक्रमामध्ये ठळकपणे प्रदर्शित करण्यात यावे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२५११०७१७३५५८७४०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विशाल टेके)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
४. सर्व मा.मंत्री यांचे स्वीय सहायक
५. सर्व मा.राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
६. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
७. मा.मंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव
८. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
९. मा.राज्यमंत्री (फलोत्पादन) यांचे खाजगी सचिव
१०. सर्व विधानमंडळ सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ / विधान मंडळ ग्रंथालय (१० प्रतीसह)
- ११.आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १२.संचालक, वसंतराव नाईक, राज्य कृषि व्यवस्थापन प्रशिक्षण संरथा, नागपूर
- १३.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई प्रसिद्धीच्या विनंतीसह (५ प्रती)
- १४.महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-१, मुंबई, महाराष्ट्र -२ नागपूर.
- १५.महालेखापाल (लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र-१, मुंबई, महाराष्ट्र -२ नागपूर
- १६.सर्व सहसचिव / उपसचिव , कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय,मुंबई-३२
- १७.संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१८. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १९.सर्व कृषि सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

- २०.सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,
- २१.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- २२.सर्व जिल्हा अधिकारी कृषि अधिकारी
- २३.सर्व तालुका कृषि अधिकारी
- ३०.सर्व कृषि विद्यापीठे, कृषि महाविद्यालये, कृषि विभागातील कार्यालये, कृषि संबंधी संस्था
- ३१.वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
- ३२.निवडनस्ती (३ ओ)

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.१२८/३-ओ (ई-१२४९८६३)

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.१२८/३-ओ(ई-१२४९८६३), दि. ७ नोव्हेंबर, २०२५
सोबतचे “परिशिष्ट - अ”

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.१२८/३-ओ (ई-१२४९८६३), दि. ७ नोवेंबर, २०२५
सोबतचे “परिशिष्ट - ब”

॥ शाश्वत शेती - समृद्ध शेतकरी ॥